

Posudek vedoucího diplomové práce

Kiryla Stsezhkina

Etnografie současného protestního hnutí v Bělorusku

Katedra obecné antropologie
FHS UK

Vypracoval: Yasar Abu Ghosh, 13. 09. 2013

Kiryl Stsezhkin formuluje cíle své práce velmi srozumitelně už v úvodu textu. Ty jsou dva: poskytnout *etnografickou sondu* do běloruského aktivistického prostředí a její tematizace v rámci *konceptů resistance* v podmínkách autoritářského režimu, jíž se rozhodl dosáhnout pomocí Bourdieuvské teorie habitu a jiných teorií protestních/sociálních hnutí. Hned na úvod je třeba říct, že prvního cíle se mu daří s mnohem menší přesvědčivostí, než cíle druhého.

Věnujme se proto na úvod cíli druhému. První kroky nacházíme už v druhé kapitole práce, která shrnuje významné texty k antropologii rezistence a i kritiku, která se následně objevila v několika metodologicko-teoretických textech antropologů, většinou těch, kteří sami byli průkopníky konceptů odporu. Tyto texty autor představuje stručně, nicméně velmi pádně a srozumitelně. Rozhodně způsobem, který mu následně dovolí identifikovat klíčové oblasti pro vlastní výzkum. Dospívá, na základě racionálního zhodnocení vlastních empirických údajů k tomu, že tématem jeho práce nemohou ani tak být praktiky odporu, jako spíše praktiky organizace odporu. Tím se do centra jeho úvah dostává i další, mírně odlišná oblast bádání, zejm. zkoumání sociálních hnutí.

Druhý cíl práce je tak následně upřesněn a lépe zaměřen. Etnografická sonda (sám o sobě pozoruhodný termín, prozrazující nedostatečné přesvědčení o vlastních etnografických dovednostech) do prostoru, v němž vznikají, udržují se, ale také zanikají iniciativy (různého typu, od ekologických, kulturních až po explicitně politické) v opozici vůči nebo ve stínu oficiálních režimních struktur. Slovy autora zní hlavní otázka jeho zkoumání následovně: „Co to znamená být aktivistou v Bělorusku za autoritářského režimu. Vzhledem k tomu, že Kiryl tento prostor sám jako aktivista a facilitátor spoluvytváří, poskytuje autor velmi otevřenou zповěď o svém zapojení do těchto aktivit. Tato sebereflexivní část je zároveň silnou i slabou stránkou práce.

Motivace se jí věnovat vychází z teoretické inspirace P. Bourdieuho (a dalších autorů) o nutnosti „objektivizace subjektu poznávání“ (tuto formulaci tam ovšem nenacházím), nikoli tedy pouze z etického požadavku. Tento záměr se ovšem často mívá účinkem právě v teoretické rovině. Sebereflexivní obsah zůstává odtržen od analýzy empirické. Příkladně je to vidět na v důsledku identitním zaměřením většiny tázání. Proč by ovšem habitus opozičníka měl být tak často poznamenán hledáním formulace vlastní subjektivity? Není ta spíše výrazem pozice toho, kdo přechází mezi habitusy, hledá zdůvodnění svých pohybů v rámci mocenského pole, tedy přesně to, co dělá etnograf a aktivista zároveň?

Vzhledem k těmto nedostatkům – nedostatečnému empirickému, zhuštěnému popisu zkoumaného fenoménu – není možné hodnotit práci tak, jak jsem se jako školitel původně domníval, když jsem sledoval Kirylovi postupné pokroky. Finální text bohužel vykazuje řadu známek nedokonalého zpracování, a to nejen po jazykové stránce.

Práci navrhuji hodnotit známkou *velmi dobře*.

Yasar Abu Ghosh